

**Kratko poročilo o odstranjevanju orjaškega
dežena (*Heracleum mantegazzianum*) v letu 2018**

julij 2018

Naslov: Kratko poročilo o odstranjevanju orjaškega dežena (*Heracleum mantegazzianum*) v letu 2018

Izvajalec: Zavod Symbiosis, socialno podjetje, Metulje 9, SI-1385 Nova vas

Izvajalca: Jana Kus Veenvliet, Paul Veenvliet

Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor

Št. naročilnice: 2550-18-0013

Kontaktna oseba s strani naročnika: dr. Branka Tavzes

Datum poročila: 31. 7. 2018

Uvod

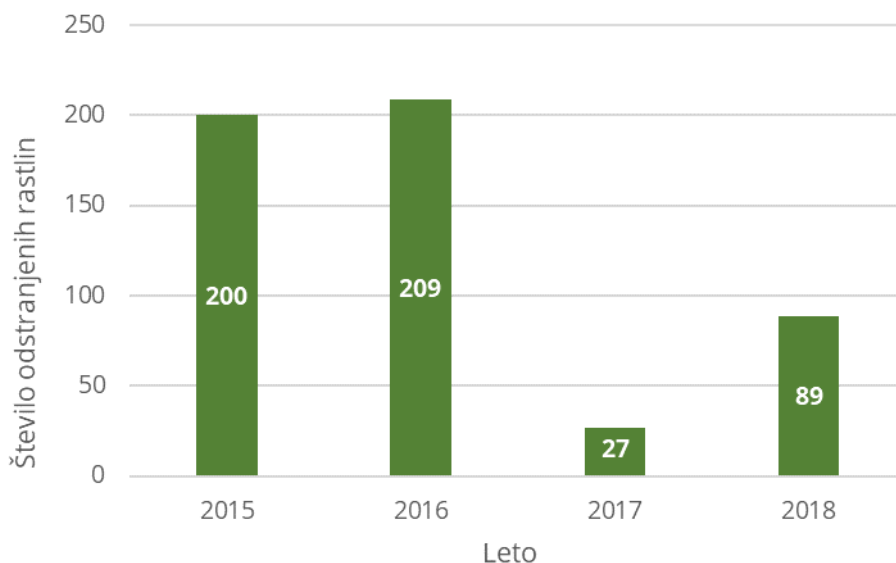
Zavod Symbiosis je v začetku marca 2018 prejel naročilo za odstranitev invazivne tujerodne rastline orjaški dežen (*Heracleum mantegazzianum*) na dveh lokacijah. Na lokaciji Ljubljana – Nove Fužine so dejavnosti za odstranjevanje potekale že četrto leto, na lokaciji Ljubljansko barje – Črna vas pa tretje leto. V poročilu podajamo kratek opis stanja ter oceno uspešnosti odstranjevanja.

Opis stanja in dejavnosti v letu 2018 Lokacija Ljubljana – Nove Fužine

Uspevanje orjaškega dežena na lokaciji v Novih Fužinah XX XXXXXX k.o. Moste, je bilo ugotovljeno na začetku julija 2015, ko sta podatek o pojavljanju te rastline po medijskih objavah Zavodu Symbiosis sporočila dva občana. Prve aktivnosti za odstranjevanje so stekle že v letu 2015 in se nadaljevale v letih 2016 in 2017. Letos so lastniki parcelo sredi junija pokosili, tako da smo odstranjevanje odložili do začetka julija. Dne 4. julija 2018 smo na parceli odstranili 89 rastlin. Rastline smo odstranjevali mehansko, z izkopavanjem z ostro lopato. Kadar izkopljemo večji del korenine, se rastlina ne obraste več. Orjaškega dežena je bilo precej več kot v preteklem letu, ko smo skupno odstranili 27 rastlin. Morda je to posledica pogostih padavin v poletnih mesecih, zaradi katerih so bile razmere ugodnejše za kalitev semen, ki so še prisotna v semenski banki. Podobno smo namreč opazili tudi na drugi lokaciji v Ljubljani, kjer se je orjaški dežen letos po petih letih ponovno pojavil. Parcelo v Novih Fužinah smo drugič pregledali 30. 7. 2018. Ponovno je odgnalo 11 rastlin, ki smo jih odstranili.

Slika 1. Število odstranjenih rastlin orjaškega dežena (*Heracleum mantegazzianum*) na posameznih žariščih v Novih Fužinah v letu 2016 (levo zgoraj), 2017 (desno zgoraj) in 2018 (levo spodaj).

Slika 2. Trend števila odstranjenih rastlin orjaškega dežena (*Heracleum mantegazzianum*) na parceli na Novih Fužinah v letih 2015–2018.

Lokacija Ljubljana – Črna vas

Najdbo orjaškega dežena v Črni vasi je konec leta 2015 Mestni občini Ljubljana sporočil Zavod za ohranjanje naravne in kulturne dediščine Ljubljanskega barja. Spomladi 2016 so parcelo pregledali zaposleni Zavoda RS za varstvo narave in našli številne rastline orjaškega dežena. Orjaški dežen uspeva na parcelah XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, k. o. Trnovsko predmestje. V letu 2016 smo na tej parceli odstranili 399 rastlin v letu 2017 pa 329 rastlin.

Letos smo prvič odstranjevanje izvajali 30. 5. 2018, preden so lastniki pokosili parcelo. Odstranili smo skupno 76 rastlin. Ponovni pregled parcele smo opravili 24. 7. 2018, približno 14 dni po opravljeni košnji. Ponovno je odgnalo le 12 rastlin, ki smo jih odstranili. Tudi na tej lokaciji smo rastline odstranjevali mehansko z izkopavanjem.

Tudi tri leta po začetku odstranjevanja orjaškega dežena, se še vedno največ rastlin pojavlja na severozahodnem delu parcele, kjer je izvorno žarišče. Na nekaterih žariščih se orjaški dežen letos ni več pojavil. Kot smo predvidevali iz izkušenj iz drugih območij, se je število rastlin v tretjem letu odstranjevanja močno zmanjšalo in je glede na izhodiščno leto 2016 upadlo kar za 78 %. K temu verjetno nekoliko prispeva tudi zaraščanje severozahodnega roba parcele, ki je lastniki ne uporabljajo in je vse bolj preraslo z gostim grmovjem in drugimi invazivnimi rastlinami. To sicer po eni strani zmanjšuje vitalnost orjaškega dežena, saj v senci drugih rastlin vzklije manj semen. Po drugi strani pa to zmanjšuje preglednost območja, zato bo v prihodnjih letih manjše rastline orjaškega dežena vse težje najti in bo to oteževalo dokončno odstranitev te invazivne rastline. Zato predlagamo, da se v dogovoru z lastniki maja prihodnje leto na severozahodnem delu parcele odstrani na tleh ležeče veje, podrto drevje in ruševine barake, podrast pa se pokosi, s čimer bi precej izboljšali preglednost.

Slika 3. Število odstranjenih rastlin orjaškega dežena (*Heracleum mantegazzianum*) na posameznih žariščih v Črni vasi v letu 2016 (levo zgoraj), 2017 (desno zgoraj) in 2018 (levo spodaj).